

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	3.5.3 Analysis needs and entrepreneurial readiness of social enterprises/ Research’s Report
--------------------	--

Prepared by:	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO GNOSI ANAPTIXIAKI NGO DEVELOPMENTAL - HUMANITARIAN ACTIONS
Contributors :	P5 - GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
Work Package:	3
Date:	16/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria.

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	6
2. Το πλαίσιο αναθέσεων σε επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας	8
2.1. Συστάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση των κοινωνικών επιχειρήσεων.....	8
2.2. Θεσμικό πλαίσιο για τις αναθέσεις και προγραμματικές συμβάσεις ΚΑΛΟ στην Ελλάδα.....	10
3. Αποτελέσματα της έρευνας	13
3.1. Συνολικά ευρήματα της έρευνας σε Ελλάδα και Βουλγαρία	13
3.2. Αποτελέσματα της έρευνας στην Ελλάδα	21
3.3. Αποτελέσματα της έρευνας στη Βουλγαρία	29
3.4. Συγκριτικά ευρήματα έρευνας για την Ελλάδα και τη Βουλγαρία	38
4. Συμπεράσματα	39
Παράρτημα 1.....	41

Διαγράμματα

Διάγραμμα 1: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;	13
Διάγραμμα 2: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;.....	13
Διάγραμμα 3: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση	14
Διάγραμμα 4: Γνώση θεσμικού πλαισίου με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις	15
Διάγραμμα 5: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση	16
Διάγραμμα 6: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση	16
Διάγραμμα 7: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση	17
Διάγραμμα 8: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση	18
Διάγραμμα 9: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση	18
Διάγραμμα 10: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση.....	19
Διάγραμμα 11: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση	20
Διάγραμμα 12: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση	20
Διάγραμμα 13: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;.....	21
Διάγραμμα 14: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;	21
Διάγραμμα 15: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;	22
Διάγραμμα 16: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση	22
Διάγραμμα 17: Γνωρίζετε το θεσμικό πλαίσιο με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;	23
Διάγραμμα 18: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση	23
Διάγραμμα 19: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση	24
Διάγραμμα 20: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση	25
Διάγραμμα 21: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση	25
Διάγραμμα 22: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση.....	26
Διάγραμμα 23: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση.....	27

Διάγραμμα 24: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση	27
Διάγραμμα 25: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση	28
Διάγραμμα 26: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;.....	28
Διάγραμμα 27: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;	29
Διάγραμμα 28: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;	30
Διάγραμμα 29: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση	30
Διάγραμμα 30: Γνωρίζετε το θεσμικό πλαίσιο με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;	31
Διάγραμμα 31: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση	31
Διάγραμμα 32: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση	32
Διάγραμμα 33: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση	33
Διάγραμμα 34: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση	34
Διάγραμμα 35: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση	34
Διάγραμμα 36: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση.....	35
Διάγραμμα 37: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση	36
Διάγραμμα 38: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση	36
Διάγραμμα 39: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;.....	37
Διάγραμμα 40: Τομείς με μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών και έργων από δημόσιους φορείς της Ελλάδας σε κοινωνικές επιχειρήσεις.....	39
Διάγραμμα 41: Τομείς με μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών και έργων από δημόσιους φορείς της Βουλγαρίας σε κοινωνικές επιχειρήσεις	40

1. Εισαγωγή

Το παρόν τεύχος μελέτης αποτελεί παραδοτέο του έργου με τίτλο «ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting Innovative Support Structures in the cross- border Territory» και εντάσσεται στο πλαίσιο της δράσης **3.5.3: Χαρτογράφηση αναγκών σχετικά με την ανάθεση εργασιών από Δημόσιους Φορείς προς Κοιν.Σ.Επ.**

Το έργο «ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting Innovative Support Structures in the cross- border Territory» με ακρωνύμιο Social Forces, χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας “Interreg V-A Greece- Bulgaria 2014-2020”. Αποσκοπεί στη στήριξη και την επέκταση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και τη συμβολή της στη διασυνοριακή περιοχή Ελλάδας-Βουλγαρίας. Το εταιρικό σχήμα του έργου Social Forces περιλαμβάνει συνολικά εννέα (9) εταίρους από τις χώρες Ελλάδα και Βουλγαρία. Πέραν της ΑΝ.ΡΟ Α.Ε. που είναι ο επικεφαλής εταίρος, το υπόλοιπο σχήμα αποτελείται από το Δήμο Χάσκοβο (Βουλγαρία), το Επιμελητήριο Ξάνθης, το Επιμελητήριο Δράμας, τη Γνώση Αναπτυξιακή Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Χάσκοβο (Βουλγαρία), την Ένωση Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (Βουλγαρία), το Πανεπιστήμιο PLOVDIV "PAISII HILENDARSKI" και ειδικότερα η Σχολή Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών και τέλος, το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Αντικείμενο του παρόντος παραδοτέου είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου που διεξήχθη με στόχο την καταγραφή των δυνατοτήτων ανάθεσης υπηρεσιών και έργων σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.).

Ο γενικός στόχος της έρευνας ήταν να αναδειχθεί εάν οι Δημόσιοι Φορείς γνωρίζουν το πλαίσιο ανάθεσης τέτοιων έργων και να αποτυπωθεί η προθυμία και η τάση ανάθεσης υπηρεσιών και έργων από τους Δημόσιους Φορείς σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Η έρευνα πεδίου διεξήχθη και στις δύο χώρες εφαρμογής του έργου, δηλαδή σε Ελλάδα και σε Βουλγαρία. Ο **πληθυσμός** της έρευνας ήταν Δημόσιοι Φορείς από την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, που δραστηριοποιούνται στη διασυνοριακή περιοχή. Στην έρευνα συνολικά ανταποκρίθηκαν 45 Δημόσιοι Φορείς και από τις δύο χώρες, εκ των οποίων 23 ήταν από την Ελλάδα και 22 από τη Βουλγαρία.

Οι Κατηγορίες φορέων που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα αφορούσαν σε:

- Δήμοι
- Δημοτικές Επιχειρήσεις
- Αναπτυξιακές Εταιρίες ΟΤΑ
- Δημοτικές Βιβλιοθήκες
- Δημόσια Νοσοκομεία
- Επιμελητήρια

- Δημόσιοι οργανισμοί υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης

Οι Δημόσιοι Φορείς που έλαβαν συμμετοχή στην έρευνα κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα 1. Η **μέθοδος** για τη διεξαγωγή της έρευνας ήταν η αυτοσυμπλήρωση μέσω google form, το οποίο γνωστοποιήθηκε στους αποδέκτες κατόπιν σχετικού ενημερωτικού ηλεκτρονικού μηνύματος (E-mail), ενώ στη συνέχεια ακολούθησε τηλεφωνική επικοινωνία για την καλύτερη ενημέρωση και την ενθάρρυνση των αποδεκτών να ανταποκριθούν στην έρευνα.

Στο πλαίσιο του ερωτηματολογίου, οι ερωτώμενοι έπρεπε να συμπληρώσουν κάποια γενικά στοιχεία του φορέα τους (επωνυμία φορέα, νομική μορφή, αντικείμενο δραστηριότητας, κ.λπ.) και στη συνέχεια να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλειστού τύπου, οι οποίες σχετίζονται με την πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών σε τομείς «ιδιαίτερης ευαισθησίας» (υγείας, κοινωνικής φροντίδας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, πολιτισμού, τουρισμού- φιλοξενίας, φύλαξης κ.α.), αλλά και σε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Η έρευνα διεξήχθη το διάστημα από 23/08/2021 έως 19/09/2021.

Στις ενότητες που ακολουθούν παρατίθεται αρχικά το πλαίσιο των αναθέσεων σε κοινωνικές επιχειρήσεις έτσι όπως προκύπτει από τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και από το εθνικό νομικό πλαίσιο. Επισημαίνεται σε αυτό το σημείο ότι, ενώ το νομικό πλαίσιο για την Ελλάδα έχει να επιδείξει διατάξεις που αφορούν το πλαίσιο ανάθεσης υπηρεσιών σε φορείς της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, δεν ισχύει κάτι τέτοιο για τη Βουλγαρία. Ως εκ τούτου, στο κεφ. 2 παρουσιάζεται το ελληνικό νομικό πλαίσιο. Ακολούθως στο κεφ. 3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, αρχικά στο σύνολο των δύο χωρών και έπειτα ξεχωριστά για κάθε χώρα (Ελλάδα και Βουλγαρία), ενώ επιχειρείται στο τέλος μια σύγκριση των κύριων ευρημάτων μεταξύ των δύο χωρών.

2. Το πλαίσιο αναθέσεων σε επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας

2.1. Συστάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση των κοινωνικών επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις, το οποίο θα δώσει νέα ώθηση στην προαγωγή ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την άνθηση των κοινωνικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας, και για την υποστήριξη της εποικοδομητικής οικονομικής τους ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μία σειρά βασικών συστάσεων, που σχετίζονται με την προβολή, τη αναγνώριση και τη ταυτότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων, την ενίσχυση της χρηματοδότησής τους, τη βελτίωση του νομικού τους περιβάλλοντος και την ενθάρρυνση της διεθνούς ανάπτυξης και μεγέθυνσής τους.

Αναφορικά με την ενίσχυση της χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει 3 βασικές συστάσεις, έχοντας παράλληλα διατυπώσει και τις δράσεις υλοποίησης αυτών. Συγκεκριμένα, οι συστάσεις ορίζονται ως εξής:

Σύσταση 4^η: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν περισσότερους πόρους σε προγράμματα κατάρτισης, φυτώρια επιχειρήσεων και ενδιάμεσους φορείς που παρέχουν υποστήριξη ειδικά προσαρμοσμένη ανάλογα με τις ανάγκες σε κοινωνικές επιχειρήσεις στον τομέα της ανάπτυξης ικανοτήτων, η οποία είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των διαχειριστικών τους δεξιοτήτων και για την ενθάρρυνση της οικονομικής βιωσιμότητάς τους. Οι σχετικές δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ενίσχυση της υποστήριξης, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, για δίκτυα/πλατφόρμες που συνδέουν άτομα (συμπεριλαμβανομένων συμβούλων και εμπειρογνομόνων που εργάζονται αφίλοκερδώς) με κοινωνικές επιχειρήσεις που χρειάζονται ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και για συστήματα επιβράβευσης για τις κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή).
- Θέσπιση πανευρωπαϊκού προγράμματος επενδύσεων και χρηματοδότησης της ανάπτυξης ικανοτήτων, το οποίο θα βοηθά τις κοινωνικές επιχειρήσεις να φτάσουν στο στάδιο της επενδυτικής ετοιμότητας παρέχοντας χρηματοδότηση για την υποστήριξη που παρέχεται στον τομέα της ανάπτυξης ικανοτήτων από επιλεγμένους παρόχους υπηρεσιών (Επιτροπή).
- Χρηματοδότηση ειδικών φυτωρίων/επιταχυντών για κοινωνικές επιχειρήσεις και ενδιάμεσων φορέων που παρέχουν κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων σε κοινωνικές επιχειρήσεις (κράτη μέλη).
- Χρήση των ΕΔΕΤ για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων σε επίπεδο κρατών μελών (κράτη μέλη).

Σύσταση 5^η: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι οργανισμοί της κοινότητας χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να εφαρμόσουν συγκεκριμένα μέτρα για τη μόχλευση και προσέλκυση περισσότερης και καταλληλότερης χρηματοδότησης για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Οι σχετικές δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Προώθηση, κατάρτιση, καθοδήγηση και ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας χρηματοδότησης (ιδιωτικών και δημόσιων φορέων) σχετικά με τους τρόπους χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων (οι οργανισμοί της κοινότητας χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να συγκεντρώσουν τις βέλτιστες πρακτικές και η Επιτροπή να αναλάβει τη διάδοσή τους).
- Ανάπτυξη ικανοτήτων στους κόλπους της «κοινότητας δημιουργίας αντίκτυπου» που κατανοεί και χρηματοδοτεί ενεργά τις κοινωνικές επιχειρήσεις, ώστε οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί της κοινωνικής οικονομίας να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Βελτίωση των κριτηρίων καταλληλότητας των επενδύσεων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, ώστε να αυξηθεί η εισροή κονδυλίων στις κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή και κράτη μέλη).
- Κατάργηση ή ελάφρυνση των κανονιστικών εμποδίων τα οποία αντιμετωπίζουν τόσο οι ιδιώτες που χρηματοδοτούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα όσο και οι ίδιες οι κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή).
- Χαρτογράφηση των διαφόρων υφιστάμενων φορολογικών κινήτρων που συνδέονται με τις επενδύσεις στην κοινωνική επιχειρηματικότητα με στόχο τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών (Επιτροπή και κράτη μέλη).

Σύσταση 6^η: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να διοχετεύουν δημόσιους πόρους στην κοινωνική επιχειρηματικότητα και να χρησιμοποιούν τη δημόσια χρηματοδότηση για την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων μέσω επενδύσεων σε φορείς χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων με παράλληλη ελαχιστοποίηση των σχετικών κινδύνων, καθώς και μέσω της δημιουργίας κατάλληλων δομών διακυβέρνησης. Οι σχετικές δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Παροχή δυνατότητας σε δημόσιους χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς (π.χ. EaSI, ETSE, InnovFin στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», COSME και σε άλλους μηχανισμούς που αναπτύσσονται επί του παρόντος) να ενισχύσουν τους όγκους της χρηματοδότησης και να βελτιώσουν την ποιότητα της χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων (Επιτροπή), καθώς και να επενδύσουν στην κοινωνική επιχειρηματικότητα και σε ειδικούς ενδιάμεσους φορείς (κράτη μέλη).
- Προγραμματισμός των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ) με σκοπό τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και των επενδύσεων σε κοινωνικές υποδομές υψηλής ποιότητας. Τα ΕΔΕΤ θα πρέπει να διαδραματίζουν

μετασχηματιστικό ρόλο και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό να συμπληρώνουν –και όχι να αντικαθιστούν– τους εθνικούς προϋπολογισμούς των κρατών μελών (Επιτροπή και κράτη μέλη).

- Διατύπωση συστάσεων προς τα κράτη μέλη για την προώθηση των κοινωνικών επενδύσεων, συγκεκριμένα με την παροχή δημόσιας χρηματοδότησης, βάσει συντονισμένης και ολιστικής προσέγγισης, στους τομείς των κοινωνικών, υγειονομικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών.
- Ανάπτυξη συμπληρωματικότητας μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής χρηματοδότησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μέσω της χρήσης υβριδικών μέσων (Επιτροπή και κράτη μέλη).
- Εκπροσώπηση σημαντικών ενδιαφερόμενων φορέων του οικοσυστήματος της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στη διακυβέρνηση συστημάτων που υποστηρίζονται από δημόσια χρηματοδότηση, όπως τα ΕΔΕΤ, και ενσωμάτωση της χρήσης των μετρήσεων αντίκτυπου (Επιτροπή).

2.2. Θεσμικό πλαίσιο για τις αναθέσεις και προγραμματικές συμβάσεις ΚΑΛΟ στην Ελλάδα

Ως «δημόσιες συμβάσεις» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών. Με τον νόμο 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις ενσωματώθηκαν οι ευρωπαϊκές οδηγίες για την ενεργοποίηση των δημόσιων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές του ευρύτερου δημόσιου τομέα να διενεργούν διαγωνισμούς λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικά κριτήρια.

Εμβαθύνοντας στο θεσμικό πλαίσιο και εστιάζοντας στο Ν. 4412/2016 (και με την πρόσφατη τροποποίησή του με τον Ν.4782/2021), το άρθρο 20 αναφέρεται στις κατ' αποκλειστικότητα **ανατιθέμενες συμβάσεις για την εργασιακή ένταξη**. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων σε:

- Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια του άρθρου 17 του Ν. 2646/1998 (Α' 236),
- Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης του άρθρου 12 του Ν. 2716/1999 (Α' 96),
- Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 4019/2011 (Α' 216) και
- Κάθε άλλο οικονομικό φορέα που έχει ως κύριο σκοπό, δυνάμει του καταστατικού του, την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ατόμων με αναπηρία ή μειονεκτούντων

προσώπων, εφόσον περισσότεροι από 30% των εργαζομένων του φορέα είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

Ακόμη, με βάση τα άρθρα 107 – 110 Ν. 4412/16, σχετικά με την **ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες υπηρεσίες**, οι δημόσιες αρχές μπορούν, ως αναθέτουσες, να διεξάγουν δημόσιους διαγωνισμούς με αποκλειστικούς δικαιούχους τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) Ένταξης, που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, και μόνο για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως είναι οι υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρ.107 Ν.4412/16 σχετικό με την ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, οι δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων, για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, που αναφέρονται στο Παράρτημα ΧΙV του Προσαρτήματος Α', ανατίθενται, σύμφωνα την παρ. 3, τα άρθρα 108, 109, 109 Α και 110, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες και προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Οι δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων, για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, που αναφέρονται στο Παράρτημα ΧΙV του Προσαρτήματος Α', ανατίθενται, σύμφωνα με την παράγραφο 3, το άρθρο 122, τα άρθρα 109, 109 Α και 110, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες και προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Σε κάθε περίπτωση οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και οι διαδικαστικοί κανόνες των παραγράφων 1 και 2 πρέπει να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των σχετικών υπηρεσιών.

Σχετικά με τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων του 108 Ν.4412/16, οι αναθέτουσες αρχές που προτίθενται να αναθέσουν δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 107 γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή α) μέσω προκήρυξης σύμβασης και β) μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία παραμένει δημοσιευμένη σε διαρκή βάση και περιλαμβάνει τις πληροφορίες που καθορίζονται στο Μέρος Θ' του Παραρτήματος του Προσαρτήματος Α'.

Οι αναθέτουσες αρχές που έχουν αναθέσει δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 107, γνωστοποιούν τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, μέσω γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Μέρος Ι' του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α', σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στο άρθρο 65. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις γνωστοποιήσεις που συγκεντρώνουν το αργότερο τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

Σύμφωνα με το αρ. 109 Ν.4412/16, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της προσβασιμότητας, του

οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφορετικών κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Το αρ.10 Ν.4412/16 αναφέρει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στις αναφερόμενες στο άρθρο 107 υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8 σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4019/2011 (Α` 216) και έχουν ως κύριο σκοπό, δυνάμει του καταστατικού τους, την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ατόμων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων, εφόσον περισσότεροι από τουλάχιστον 30% των εργαζομένων της επιχείρησης είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

Πέρα από την ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες υπηρεσίες, με το αρ. 6 Ν. 4430/2016 **παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με φορείς ΚΑΛΟ** του αρ. 3.1 Ν. 4430/2016. Το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών αφορά στην μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων κοινωνικής ωφέλειας, όπως αυτή ορίζεται στο αρ. 2.3 Ν. 4430/2016 και αναφέρεται στους καταστατικούς σκοπούς του φορέα ΚΑΛΟ με τον οποίο επιθυμεί να συμβληθεί ο δήμος. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου βάσει αρ. 35, 36 Ν. 4129/2013. Για την εκτέλεση των ανωτέρω συμβάσεων ο συμβαλλόμενος δήμος δύναται να παραχωρεί τη χρήση ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων στον αντισυμβαλλόμενο φορέα ΚΑΛΟ.

3. Αποτελέσματα της έρευνας

3.1.Συνολικά ευρήματα της έρευνας σε Ελλάδα και Βουλγαρία

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα και για τις δύο χώρες που έλαβαν συμμετοχή στην έρευνα. Ειδικότερα, στην έρευνα συμμετείχαν 45 Δημόσιοι Φορείς, εκ των οποίων 23 ήταν από την Ελλάδα και 22 από τη Βουλγαρία.

Αναφορικά με την πρώτη ερώτηση που έγινε στους Δημόσιους Φορείς και πιο συγκεκριμένα εάν γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην περιοχή τους (Διάγραμμα 1), οι περισσότεροι φορείς (ήτοι 28 φορείς) δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση που να δραστηριοποιείται στην περιοχή τους, ενώ αντίθετα 17 φορείς δήλωσαν ότι γνωρίζουν.

Διάγραμμα 1: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;

Στη συνέχεια τέθηκε η ερώτηση εάν έχει αναθέσει ο συγκεκριμένος φορέας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση (Διάγραμμα 2), η συντριπτική πλειοψηφία (39 φορείς του δείγματος) δήλωσε ότι δεν έχει γίνει κάποια σχετική ανάθεση έργου και μόνο 6 φορείς δήλωσαν ότι κατά το παρελθόν ανέθεσαν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση.

Διάγραμμα 2: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;

Το Διάγραμμα 3 συνδέεται με το Διάγραμμα 2 και αφορά τους φορείς που απάντησαν ότι δεν έχουν αναθέσει στο παρελθόν έργο σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα, τους ζητήθηκε να αναφέρουν τον/τους λόγο/λόγους για τους

οποίους ο φορέας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Σημαντικός αριθμός φορέων (12 από τους 45) δήλωσε πως δεν προέβη σε συνεργασία με κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση λόγω ελλιπούς γνώσης του θεσμικού πλαισίου, ενώ 10 φορείς απάντησαν λόγω απουσίας σχετικών κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων και 4 φορείς δήλωσαν πως δεν υπάρχει το κατάλληλο-ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο για να αναθέσουν έργο σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Επίσης στη συγκεκριμένη ερώτηση, 13 από τους 45 φορείς απάντησαν <άλλο> και δήλωσαν ποικίλους παράγοντες όπως:

- Ο μικρός αριθμός των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Τα κριτήρια ανάθεσης που προκρίνουν την ποιότητα των υπηρεσιών σε σχέση με την τιμή και που ως εκ τούτου δεν έτυχε να προκριθεί κάποια κοινωνική επιχείρηση
- Οι διαγωνιστικές διαδικασίες που ακολουθούνται
- Η μη ύπαρξη σχετικής ανάγκης.

Διάγραμμα 3: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση

Όσον αφορά στη γνώση του θεσμικού πλαισίου με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση έργου σε μία κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 4, οι 7 από τους 45 φορείς δήλωσαν ότι έχουν πάρα πολύ καλή γνώση του θεσμικού πλαισίου, οι 12 απάντησαν ότι έχουν μέτρια γνώση και ένα μεγάλο μέρος (21 από τους 45) απάντησε ότι δεν γνωρίζει το θεσμικό πλαίσιο για την ανάθεση υπηρεσιών και έργων σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

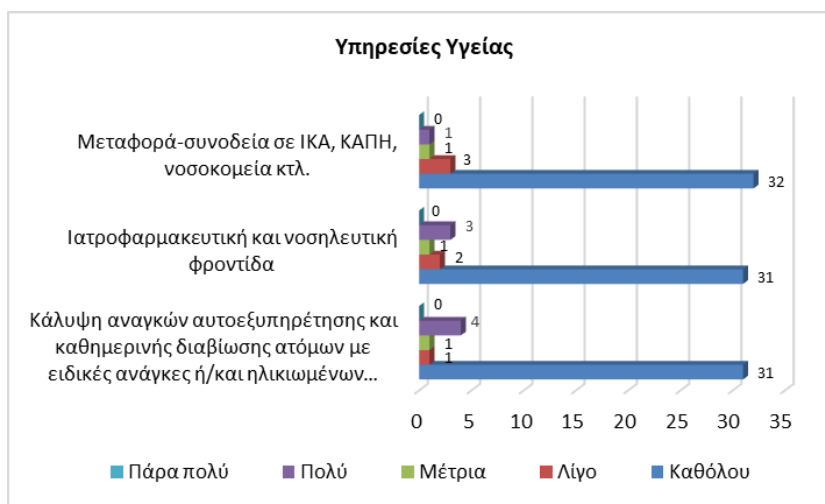
Διάγραμμα 4: Γνώση θεσμικού πλαισίου με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους Δημόσιους Φορείς να καταγράψουν τον βαθμό στον οποίο πιστεύουν ότι ο φορέας τους πιθανόν μελλοντικά να αναθέσει υπηρεσίες σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στους εξής τομείς: υγείας, παιδείας και επιμόρφωσης, κοινωνικής αλληλεγγύης, πολιτισμού, φύλαξης, προστασία περιβάλλοντος και πράσινη ανάπτυξη, παραγωγή τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων και ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

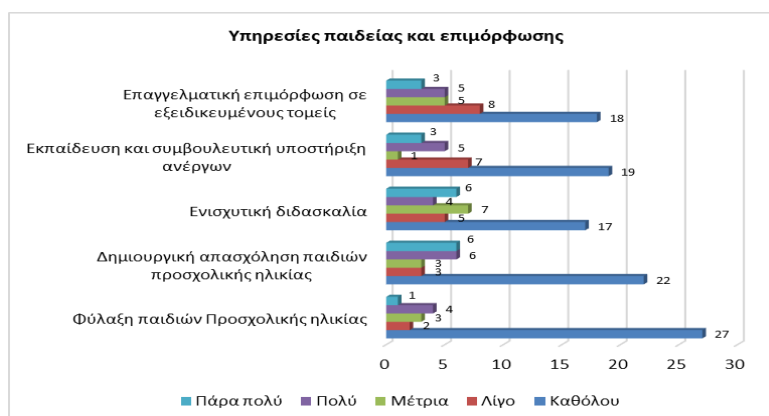
Στον τομέα των υπηρεσιών Υγείας, τα αποτελέσματα του διαγράμματος 5 είναι ιδιαίτερος ενδιαφέροντα, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των δημόσιων φορέων δήλωσε πως ο φορέας τους πιθανόν μελλοντικά να μην αναθέσει κάποιο έργο σε κοινωνική επιχείρηση. Μόνο ένας πολύ μικρός αριθμός (της τάξης των 3 -4 φορέων) απάντησε ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσει ο φορέας τους στο μέλλον έργα που σχετίζονται με ιατροφαρμακευτική- νοσηλευτική φροντίδα και μεταφορά-συνοδεία σε ΙΚΑ, ΚΑΠΗ, νοσοκομεία κλπ.

Διάγραμμα 5: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση

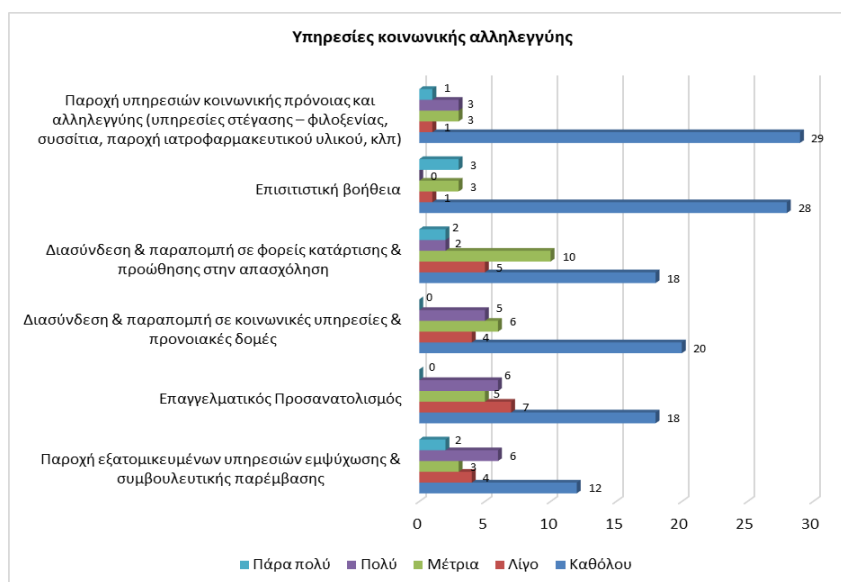
Στον τομέα της παιδείας και της επιμόρφωσης τα αποτελέσματα διαμορφώνονται λίγο διαφορετικά όπως αποτυπώνεται και στο Διάγραμμα 6. Ειδικότερα, 6 δημόσιοι φορείς δήλωσαν πως είναι πάρα πολύ πιθανόν και 6 φορείς πολύ πιθανόν να αναθέσουν έργα σε κοινωνικές επιχειρήσεις που σχετίζονται με τη δημιουργική απασχόληση παιδιών προσχολικής ηλικίας. Ακόμα, 6 φορείς απάντησαν πως είναι πάρα πολύ πιθανό να αναθέσουν σε κοινωνική επιχείρηση υπηρεσίες που σχετίζονται με την ενισχυτική διδασκαλία, ενώ, 10 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχει πολύ ή μέτρια πιθανότητα να αναθέσουν έργα τα οποία αφορούν την επαγγελματική επιμόρφωση. Ακόμη κατά δήλωση 4 φορέων, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να αναθέσουν σε κοινωνική επιχείρηση υπηρεσίες που αφορούν στη φύλαξη παιδιών προσχολικής ηλικίας, ενώ 5 φορείς εξέφρασαν μεγάλη πιθανότητα να αναθέσουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και συμβουλευτικής υποστήριξης ανέργων. Σε κάθε περίπτωση, πάντως και στο πεδίο των υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης υπερισχύουν οι φορείς που δηλώνουν ότι δεν υπάρχει καμία πιθανότητα για μελλοντική συνεργασία με κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση.

Διάγραμμα 6: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση

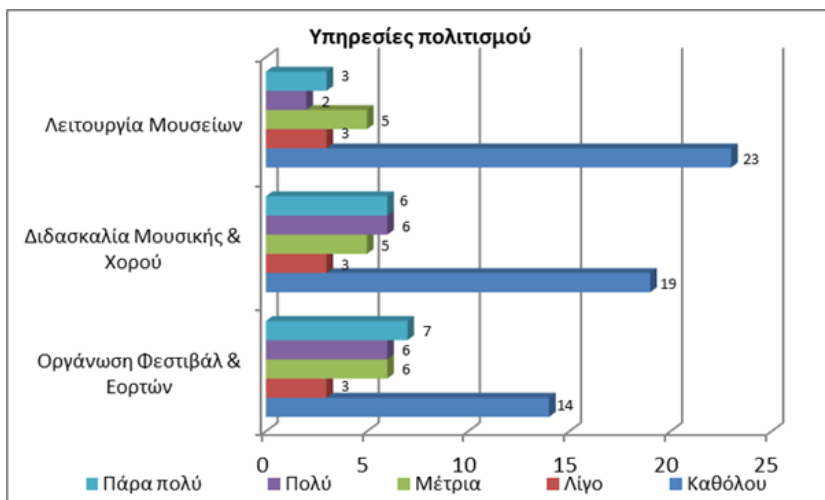
Εξετάζοντας το διάγραμμα 7, παρατηρείται ότι ο αριθμός των φορέων που δήλωσαν πως δεν θα ανέθεταν κάποιο έργο σε κοινωνική επιχείρηση μειώνεται αισθητά και είναι ιδιαίτερα θετικό ότι στο έργο της παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών εμφύχωσης και συμβουλευτικής παρέμβασης ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 12. Επίσης, 6 φορείς δήλωσαν ότι σε μεγάλο βαθμό θα ανέθεταν υπηρεσίες που αφορούν παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών εμφύχωσης & συμβουλευτικής παρέμβασης και επαγγελματικό προσανατολισμό. Επιπλέον, 10 φορείς απάντησαν πως υπάρχει μέτρια πιθανότητα να αναθέσουν έργο σε κοινωνικές επιχειρήσεις, το οποίο θα αφορούσε θέματα διασύνδεσης και παραπομπής σε φορείς κατάρτισης και προώθησης απασχόλησης. Και σε αυτό το πεδίο όμως, η πιθανότητα για ανάθεση υπηρεσιών είναι μηδενική για την πλειοψηφία των φορέων, ειδικότερα σε ό,τι αφορά υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης, καθώς και σίτισης.

Διάγραμμα 7: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση

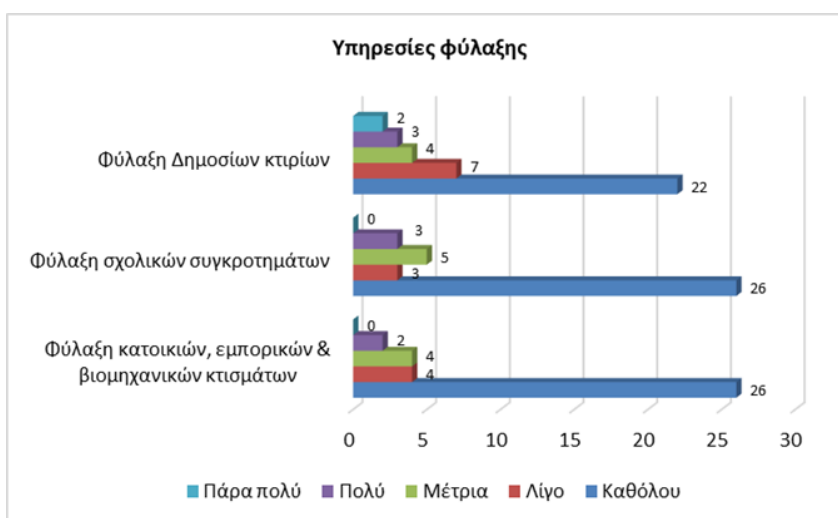
Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 8, οι διδασκαλία μουσικής & χορού και η οργάνωση φεστιβάλ & εορτών ως έργα ενδιαφέρουν σε πολύ μεγάλο, σε μεγάλο αλλά και σε μέτριο βαθμό μικρό αριθμό φορέων (6-7 φορείς). Επίσης, 3 ερωτώμενοι φορείς δήλωσαν πως υπάρχει μικρή πιθανότητα ανάθεσης έργων σε κοινωνικές επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον τομέα του πολιτισμού. Η συντριπτική πάντως πλειοψηφία δηλώνει πως δεν υπάρχει καμία πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών σε κοινωνική επιχείρηση, με πιο έντονη αυτή την τάση για υπηρεσίες που σχετίζονται με τη λειτουργία μουσείων (28 φορείς).

Διάγραμμα 8: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση

Βλέποντας το Διάγραμμα 9, παρατηρεί κανείς πως κι εδώ βρίσκεται σταθερά στην πρώτη θέση η πιθανότητα «μη ανάθεσης» υπηρεσιών και έργων σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Αναφορικά με τη φύλαξη δημόσιων κτιρίων, 7 φορές απάντησαν πως υπάρχουν «λίγες» πιθανότητες ανάθεσης τέτοιου έργου. Όμως στον τομέα των υπηρεσιών φύλαξης μόνο 2 φορές δήλωσαν ότι υπάρχει η πολύ μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών φύλαξης δημόσιων κτιρίων, ενώ αντίστοιχα για τα έργα της φύλαξης σχολικών συγκροτημάτων και της φύλαξης κατοικιών, εμπορικών & βιομηχανικών κτισμάτων η τιμή αυτή είναι μηδενική.

Διάγραμμα 9: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Αναφορικά με την ανάθεση υπηρεσιών για την προστασία του περιβάλλοντος και της πράσινης ανάπτυξης, από τις απαντήσεις των ερωτώμενων φορέων προκύπτει ότι η πλειοψηφία (ήτοι 25-30 φορές) δεν θα ανέθετε έργα που αφορούν σε συντήρηση και λειτουργία χώρων αναψυχής, αναψυκτηρίων, εντευκτηρίων, καθαρισμό και διαχείριση παραλιακών ζωνών, προστασία, συντήρηση, διαχείριση δασών, δασικών δρόμων και

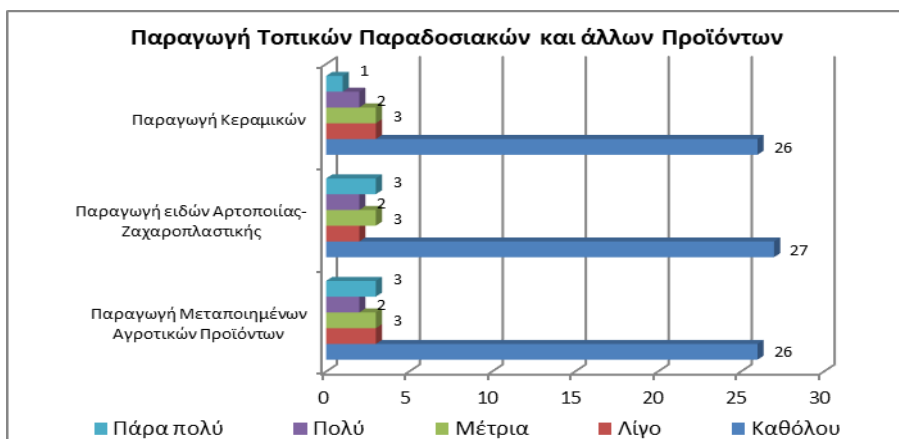
μονοπατιών, συντήρηση και λειτουργία αθλητικών εγκαταστάσεων και διαχείριση αστικών απορριμμάτων. Ωστόσο 7 φορείς, δήλωσαν ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα στο μέλλον να αναθέσουν έργα ανακύκλωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Τέλος, 8 φορείς δήλωσαν ότι σε μεγάλο βαθμό θα ανέθεταν έργα συντήρησης, καθαρισμού πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου.

Διάγραμμα 10: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

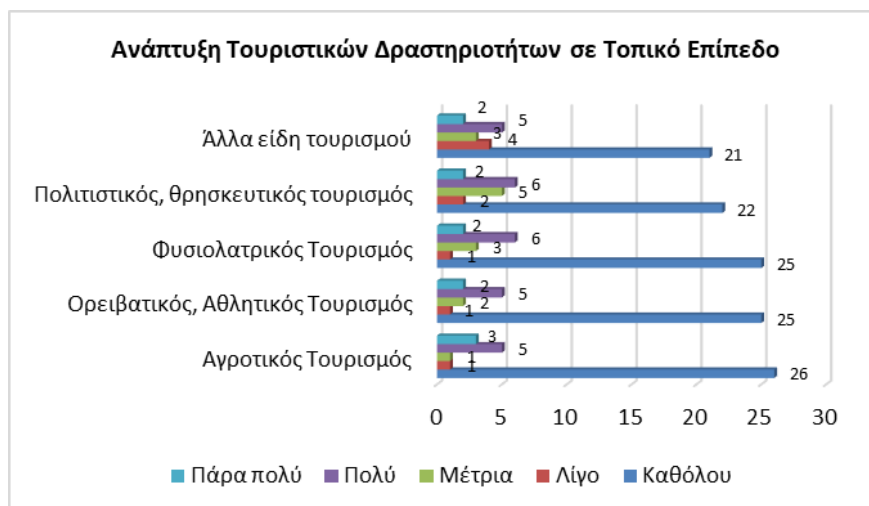
Εξετάζοντας το Διάγραμμα 11, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η πλειοψηφία των φορέων δεν θα ανέθετε κάποιο έργο που αφορά στην παραγωγή τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων σε κοινωνική επιχείρηση. Στον αντίποδα βρίσκονται μικρή μερίδα φορέων (ο αριθμός τους κυμαίνεται μεταξύ 1 έως 3 φορείς) που δηλώνουν ότι υπάρχει μεγάλη και πολύ μεγάλη πιθανότητα να αναθέσουν στο μέλλον σε κάποια κοινωνική επιχείρηση έργα, τα οποία αφορούν στην παραγωγή κεραμικών προϊόντων, ειδών αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής και παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων.

Διάγραμμα 11: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση

Εξετάζοντας το Διάγραμμα 12, διαπιστώνεται ότι στον τομέα της ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο, περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους φορείς δεν προτίθενται στο μέλλον να αναθέσουν σε κάποια κοινωνική επιχείρηση σχετικές υπηρεσίες. Ωστόσο, 5 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα στο μέλλον να αναθέσουν έργα που αφορούν σε αγροτικό, ορειβατικό-αθλητικό τουρισμό. Επίσης, 2 δημόσιοι φορείς απάντησαν ότι θα ανέθεταν σε πολύ μεγάλο βαθμό υπηρεσίες που αφορούν σε πολιτιστικό, θρησκευτικό και φυσιολατρικό τουρισμό.

Διάγραμμα 12: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση

Αναφορικά με την τελευταία ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι συμμετέχοντες, εάν υπάρχει πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα τους με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας σε κάποιο άλλο πεδίο, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων απάντησαν αρνητικά., ενώ 8 από τους 45 φορείς προσδιόρισαν ως άλλα πεδία εμπορικής συνεργασίας την εκπαίδευση για παιδιά με αναπηρία, υπηρεσίες Catering και υποστήριξης οργάνωσης εκδηλώσεων/συνεδρίων, υπηρεσίες που σχετίζονται με την

καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας καθώς και κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα που άπτεται σε εξειδικευμένες δράσεις του φορέα.

Διάγραμμα 13: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;

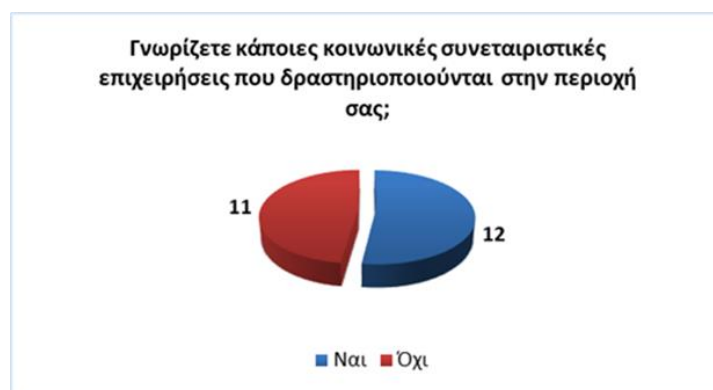

3.2.Αποτελέσματα της έρευνας στην Ελλάδα

Η παρούσα ενότητα αφορά στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου που διενεργήθηκε σε δημόσιους φορείς της Ελλάδας και στην οποία ανταποκρίθηκαν 23 φορείς.

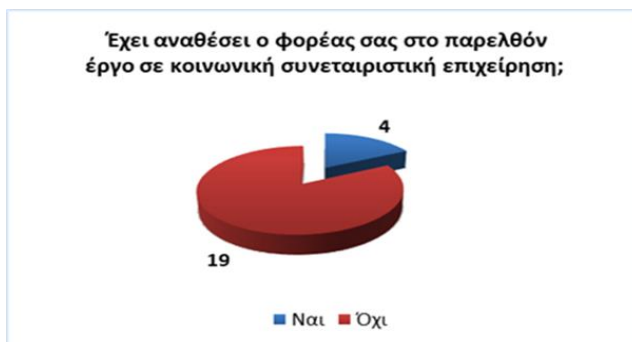
Αναφορικά με την πρώτη ερώτηση που έγινε στους Δημόσιους Φορείς και πιο συγκεκριμένα εάν γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην περιοχή τους (Διάγραμμα 14), 12 φορείς δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην περιοχή τους, ενώ αντίθετα 11 φορείς απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν.

Διάγραμμα 14: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;

Στη συνέχεια τέθηκε η ερώτηση εάν έχει αναθέσει ο συγκεκριμένος φορέας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση (Διάγραμμα 15) και οι 19 από τους 23 φορείς απάντησαν ότι δεν έχουν αναθέσει κάποιο έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση και μόνο 4 φορείς δήλωσαν ότι κατά το παρελθόν ανέθεσαν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση.

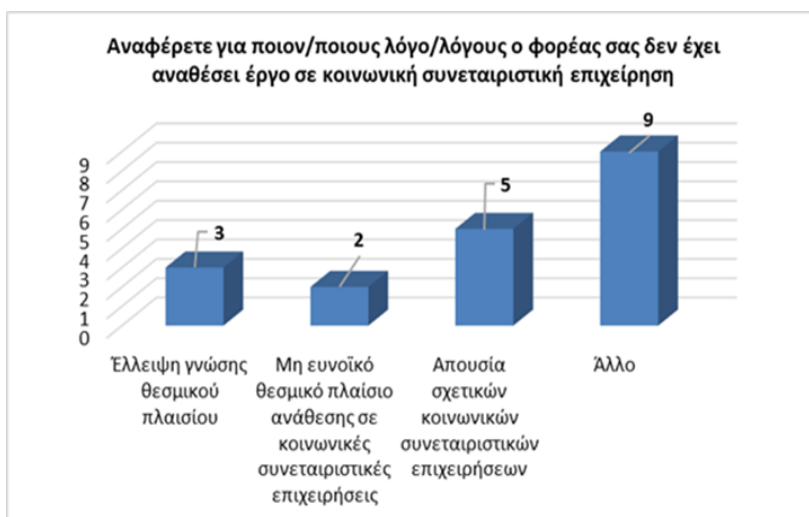
Διάγραμμα 15: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;

Στο Διάγραμμα 16 καταγράφονται οι λόγοι για τους οποίους οι φορείς δεν έχουν αναθέσει κάποιο έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Ειδικότερα, 5 φορείς δήλωσαν ότι δεν έχει γίνει κάποια ανάθεση μέχρι σήμερα λόγω απουσίας σχετικών κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, 3 φορείς δήλωσαν πως αυτό οφείλεται στην ελλιπή γνώση που υπάρχει για το θεσμικό πλαίσιο, ενώ 2 φορείς απάντησαν πως δεν υπάρχει ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο για να γίνει τέτοια ανάθεση. Τέλος, ένας μικρός αριθμός του δείγματος (9 από τους 23 φορείς) απάντησε <άλλο> και δήλωσε ποικίλους παράγοντες, μερικοί εκ των οποίων είναι:

- Ύπαρξη λίγων κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Δεν έχει προκύψει μέχρι σήμερα σχετική ανάγκη.
- Δεν έτυχε μέχρι σήμερα να συνεργαστούν με μία κοινωνική επιχείρηση.

Διάγραμμα 16: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση

Όσον αφορά στη γνώση του θεσμικού πλαισίου με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση έργου σε μία κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 17, η πολυπληθέστερη απάντηση (10 φορείς) είναι το <καθόλου. Ωστόσο, μία μικρότερη μερίδα

του δείγματος (ήτοι 5 φορείς) δήλωσε ότι γνωρίζει σε μεγάλο βαθμό το θεσμικό πλαίσιο και 2 ακόμα φορείς απάντησαν <πάρα πολύ>.

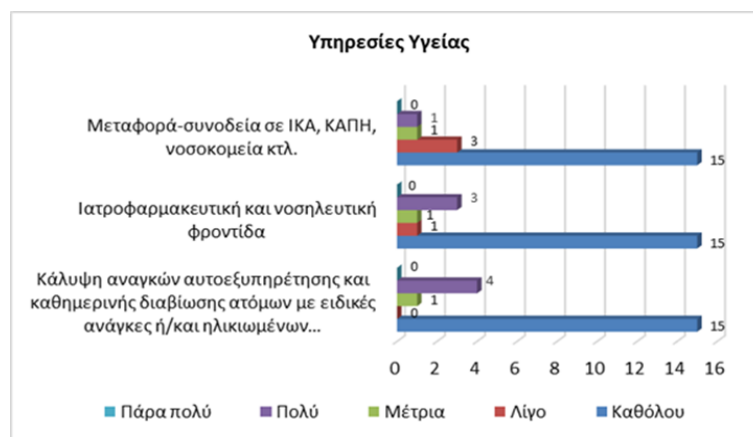
Διάγραμμα 17: Γνωρίζετε το θεσμικό πλαίσιο με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;

Στα διαγράμματα που ακολουθούν καταγράφεται η άποψη των Δημόσιων Φορέων και ο βαθμός στον οποίο πιστεύουν ότι ο φορέας τους πιθανόν μελλοντικά να αναθέσει υπηρεσίες σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στους εξής τομείς: υγείας, παιδείας και επιμόρφωσης, κοινωνικής αλληλεγγύης, πολιτισμού, φύλαξης, προστασία περιβάλλοντος και πράσινη ανάπτυξη, παραγωγή τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων και ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

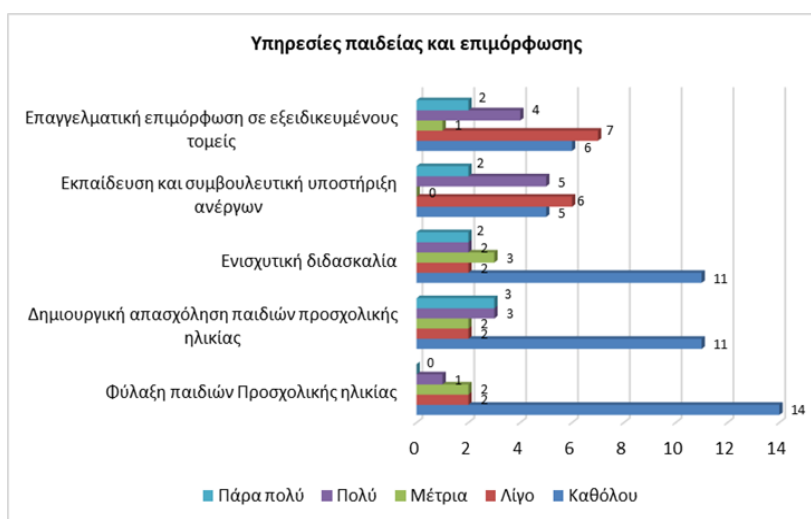
Στον τομέα των υπηρεσιών Υγείας, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 18 τα αποτελέσματα παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς οι περισσότεροι φορείς (ήτοι 15 φορείς) δήλωσαν πως ο φορέας τους πιθανόν μελλοντικά να μην αναθέσει κάποιο έργο ή υπηρεσία σε κοινωνική επιχείρηση. Ωστόσο, 3 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν λίγες πιθανότητες να αναθέσουν μελλοντικά έργα που σχετίζονται με μεταφορά- συνοδεία σε ΙΚΑ, ΚΑΠΗ, νοσοκομείο κλπ. Επίσης, ένας μικρός αριθμός φορέων (3- 4 φορείς) απάντησε ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσει ο φορέας τους στο μέλλον έργα που είναι σχετικά με ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική φροντίδα και την κάλυψη αναγκών αυτοεξυπηρέτησης και καθημερινής διαβίωσης ατόμων με ειδικές ανάγκες ή/και ηλικιωμένων...

Διάγραμμα 18: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση

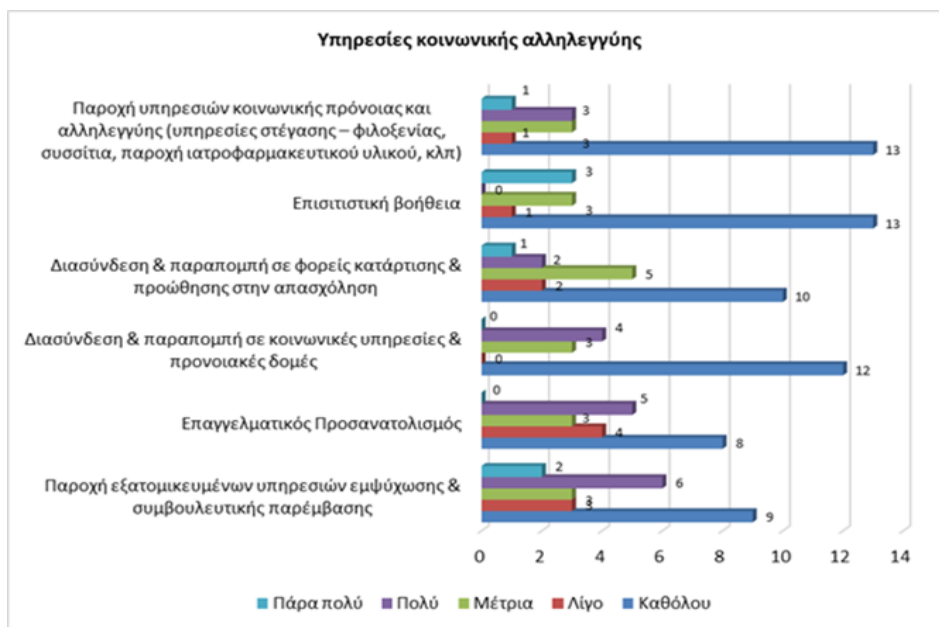
Στο Διάγραμμα 19 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τον τομέα της παιδείας και της επιμόρφωσης. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα, υπερισχύει η απάντηση των φορέων ότι δεν υπάρχει πιθανότητα να αναθέσουν μελλοντικά κάποιο έργο σε κοινωνική επιχείρηση. Παρόλα αυτά, 7 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν λίγες πιθανότητες για μελλοντική συνεργασία του φορέα τους με κοινωνική επιχείρηση σε έργα που θα σχετίζονται με την επαγγελματική επιμόρφωση σε εξειδικευμένους τομείς. Επίσης υπάρχει και μία μικρή μερίδα του δείγματος (ήτοι 3 φορείς), η οποία δήλωσε πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες για συνεργασία με κοινωνική επιχείρηση σε κάποιο έργο που θα αφορά τη δημιουργική απασχόληση παιδιών, ενώ 2 ακόμα φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες συνεργασίας με κοινωνική επιχείρηση σε έργα που θα αφορούν την ενισχυτική διδασκαλία.

Διάγραμμα 19: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση

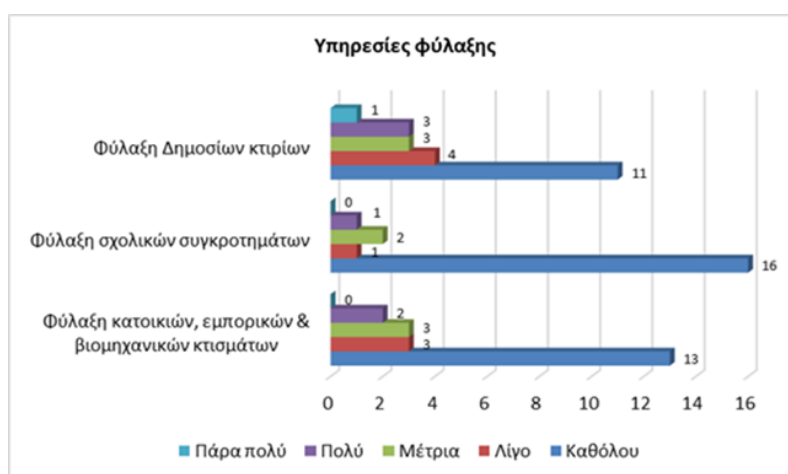
Στον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 20, τα αποτελέσματα διαμορφώνονται λίγο διαφορετικά. Μπορεί ως πολυπληθέστερη απάντηση των φορέων να παραμένει το <καθόλου> πως δηλαδή δεν υπάρχει καμία πιθανότητα ο φορέας τους να συνεργαστεί μελλοντικά με κοινωνική επιχείρηση. Όμως υπάρχει μία μικρή μερίδα φορέων (3-6 φορείς) που δήλωσε ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να συνεργαστούν μελλοντικά με κάποια κοινωνική επιχείρηση σε αρκετά έργα κοινωνικής αλληλεγγύης όπως: παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης, διασύνδεση & παραπομπή σε κοινωνικές υπηρεσίες & προνοιακές δομές, επαγγελματικός προσανατολισμός και παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών εμπύχωσης & συμβουλευτικής παρέμβασης.

Διάγραμμα 20: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Εύκολα αντιληπτό μπορεί να γίνει και στο Διάγραμμα 21 ότι υπερτερεί η πιθανότητα «μη συνεργασίας» με κάποια Κοινωνική Επιχείρηση. Αναφορικά όμως με τη φύλαξη δημόσιων κτιρίων, 3 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσουν στο μέλλον τέτοιο έργο σε κοινωνική επιχείρηση, ενώ 1 φορέας απάντησε ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες για κάτι τέτοιο. Επίσης μόνο 1 φορέας δήλωσε μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης έργου για τη φύλαξη σχολικών συγκροτημάτων, τη στιγμή που η απάντηση <πάρα πολύ> λαμβάνει μηδενική τιμή.

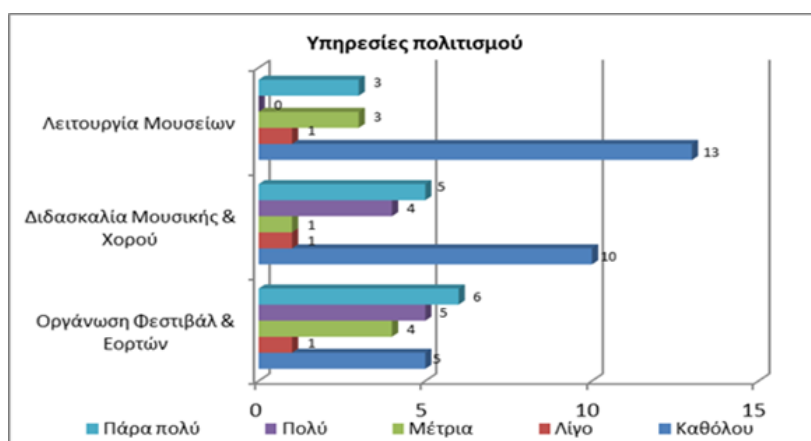
Διάγραμμα 21: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 22, η οργάνωση φεστιβάλ και εορτών δείχνει να ενδιαφέρει ορισμένους φορείς, καθώς 6 από τους ερωτηθέντες δήλωσαν πως υπάρχουν

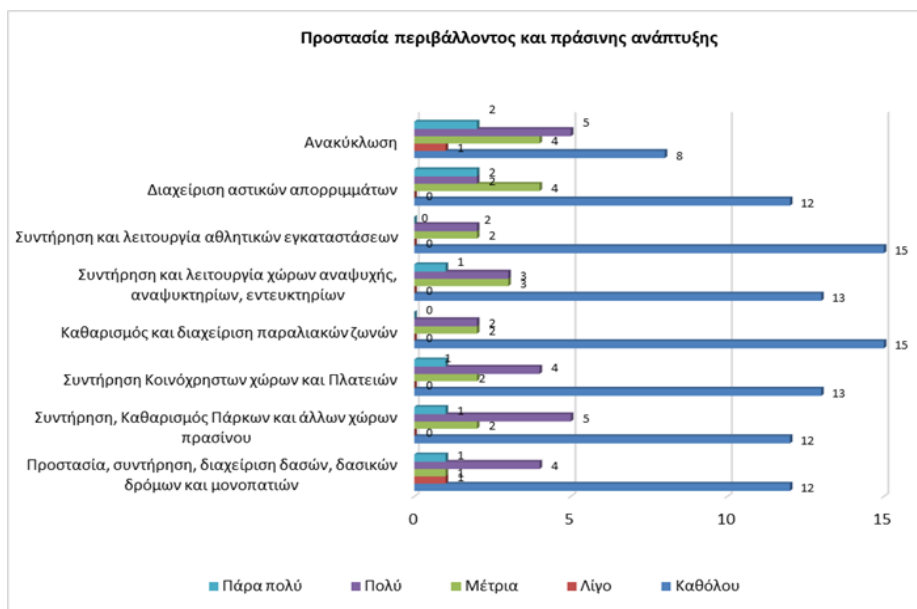
πάρα πολλές πιθανότητες να συνεργαστούν με κάποια κοινωνική επιχείρηση στο πεδίο αυτό. Επίσης, 5 φορείς απάντησαν πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες μελλοντικά να συνεργαστούν με κοινωνική επιχείρηση σε έργο που σχετίζεται με τη διδασκαλία μουσικής και χορού. Αν και στον τομέα του πολιτισμού τα αποτελέσματα είναι λίγο πιο θετικά σε σύγκριση με άλλους πιθανούς τομείς συνεργασίας, παραμένει και εδώ η έντονη τάση για μη μελλοντική ανάθεση έργων σε κοινωνικές επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 22: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση

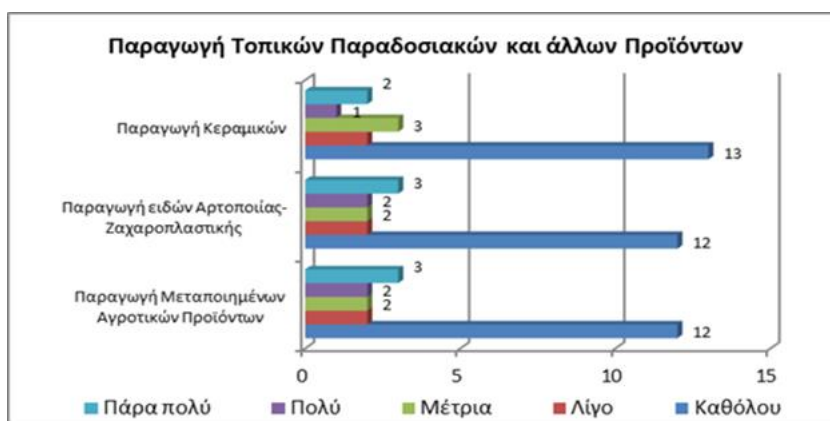
Εξετάζοντας το Διάγραμμα 23, παρατηρεί κανείς πως κι εδώ βρίσκεται στην πρώτη θέση η πιθανότητα μη συνεργασίας των φορέων με κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Όμως όσον αφορά την ανακύκλωση, 5 φορείς δήλωσαν πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσουν ανάλογο έργο σε κοινωνική επιχείρηση, ενώ 2 φορείς δήλωσαν πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες. Επίσης, 5 φορείς απάντησαν πως θα μπορούσαν μελλοντικά σε μεγάλο βαθμό να αναθέσουν υπηρεσίες που σχετίζονται με τη συντήρηση, καθαρισμό παρκών και άλλων χώρων πράσινου. Τέλος, 4 φορείς έδειξαν ενδιαφέρον να συνεργαστούν μελλοντικά με κοινωνική επιχείρηση σε έργο που θα αφορούσε τη συντήρηση κοινόχρηστων χώρων και πλατειών και δήλωσαν πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες για κάτι τέτοιο.

Διάγραμμα 23: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Στο πεδίο της παραγωγής τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων (Διάγραμμα 24) και ειδικότερα για την παραγωγή ειδών αρτοποιίας- ζαχαροπλαστικής και την παραγωγή μεταποιητικών αγροτικών προϊόντων, 12 φορείς δήλωσαν ότι δεν είναι πιθανόν να αναθέσουν μελλοντικά συναφή έργα σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Αντιθέτως, υπάρχουν 3 φορείς που δηλώσαν ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες για κάτι τέτοιο. Επίσης, 2 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχει η πιθανότητα σε μεγάλο βαθμό να αναθέσουν έργο που αφορά την παραγωγή κεραμικών σε κοινωνική επιχείρηση.

Διάγραμμα 24: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση

Στο πεδίο του αγροτικού τουρισμού, 5 φορείς απάντησαν πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσουν ανάλογο έργο σε κοινωνική επιχείρηση, ενώ αντίθετα 10 φορείς απάντησαν πως δεν θα τους ενδιέφερε κάτι τέτοιο και πως δεν υπάρχει καμία πιθανότητα για μελλοντική συνεργασία με κοινωνική επιχείρηση. Στις ίδιες περίπου τιμές κυμαίνονται

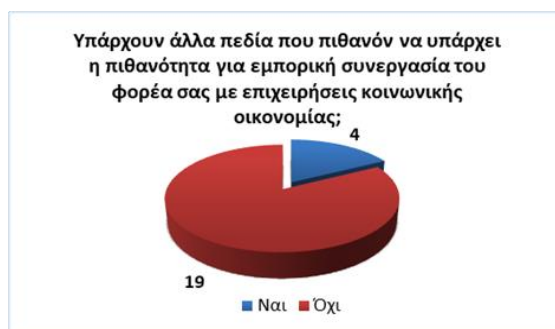
και οι απαντήσεις που δόθηκαν για τις υπηρεσίες του ορειβατικού, αθλητικού τουρισμού και του φυσιολατρικού τουρισμού. Πάντως και σε αυτό το πεδίο, η πιθανότητα για «μη ανάθεση» υπηρεσιών και έργων υπερτερεί.

Διάγραμμα 25: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση

Η τελευταία ερώτηση που τέθηκε στους συμμετέχοντες φορείς αφορούσε την ύπαρξη άλλων πεδίων και τις πιθανότητες ανάπτυξης εμπορικών συνεργασιών μεταξύ των φορέων και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας. Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (19 φορείς) δήλωσε πως δεν υπάρχουν άλλα πεδία στα οποία θα υπήρχαν πιθανότητες να συνάψουν εμπορικές συνεργασίες με κάποια κοινωνική επιχείρηση. Τέσσερις μόνο από τους 23 φορείς απάντησαν θετικά, προσδιορίζοντας ως άλλα πεδία συνεργασίας έργα που αφορούν την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, υπηρεσίες Catering και υποστήριξης οργάνωσης εκδηλώσεων/συνεδρίων καθώς και πιο συγκεκριμένα υπηρεσίες που συνίστανται στη λειτουργία της ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ.

Διάγραμμα 26: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;

3.3. Αποτελέσματα της έρευνας στη Βουλγαρία

Η παρούσα ενότητα αφορά στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου που διενεργήθηκε σε δημόσιους φορείς της Βουλγαρίας, στην οποία ανταποκρίθηκαν 22 Δημόσιοι Φορείς.

Αναφορικά με την πρώτη ερώτηση που έγινε στους Δημόσιους Φορείς και πιο συγκεκριμένα εάν γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση στην περιοχή τους (Διάγραμμα 27), η πλειοψηφία του δείγματος 17 από τους 22 φορείς δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση, όμως 5 φορείς δήλωσαν ότι γνωρίζουν και ανέφεραν ορισμένα παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων στην περιοχή τους ως εξής:

- Γηροκομεία για ηλικιωμένους,
- Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία «Marina»,
- Κοινωνικές επιχειρήσεις για άτομα με αναπηρία,
- Κέντρα υποστήριξης παιδιών και των οικογενειών τους,
- Κέντρα Κοινωνικής Υποστήριξης.

Διάγραμμα 27: Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;

Στη συνέχεια οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν εάν έχει αναθέσει ο φορέας τους στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση (Διάγραμμα 28), η συντριπτική πλειοψηφία των φορέων δήλωσε πως δεν έχει αναθέσει κάποιο έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Ωστόσο, 2 Δημόσιοι Φορείς απάντησαν ότι κατά το παρελθόν ανέθεσαν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση και το εντυπωσιακό είναι πως και οι δύο φορείς δήλωσαν ότι οι υπηρεσίες και οι δραστηριότητες που έλαβαν από την ανάδοχη κοινωνική επιχείρηση αφορούσαν σε πρόσθετη υποστήριξη για παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Διάγραμμα 28: Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση;

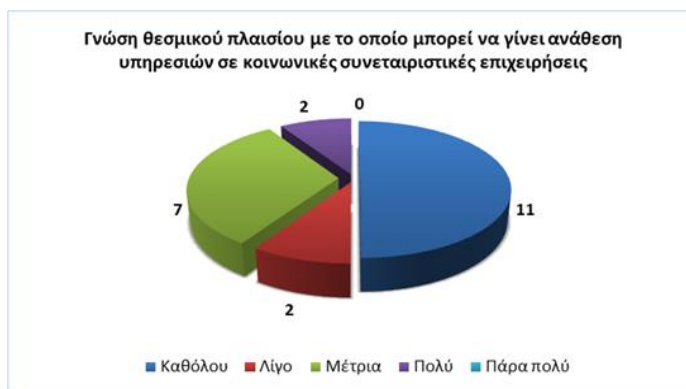
Στο Διάγραμμα 29 γίνεται καταγραφή των λόγων για τους οποίους οι φορείς δεν έχουν αναθέσει κάποιο έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Η έλλειψη γνώσης θεσμικού πλαισίου έχει λάβει τις περισσότερες απαντήσεις και πιο συγκεκριμένα 9 φορείς δήλωσαν αυτή την απάντηση. Στη συνέχεια 5 φορείς δήλωσαν ότι δεν έχουν αναθέσει μέχρι σήμερα έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση λόγω της απουσίας σχετικών κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή τους, ενώ 2 φορείς δήλωσαν σαν λόγο την ύπαρξη μη ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου. Τέλος, 4 φορείς απάντησαν <άλλο> χωρίς όμως να αναφέρουν κάποιον συγκεκριμένο παράγοντα ο οποίος τους αποθάρρυνε να αναθέσουν έργο σε κοινωνική επιχείρηση.

Διάγραμμα 29: Αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους ο φορέας σας δεν έχει αναθέσει έργο σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση

Αναφορικά με τη γνώση του θεσμικού πλαισίου με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση έργου σε μία κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση, όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό και από το Διάγραμμα 30, το 50% του δείγματος (ήτοι 11 φορείς) απάντησε <καθόλου>. Όμως υπάρχει και μία μικρότερη μερίδα του δείγματος (7 φορείς), η οποία δήλωσε ότι γνωρίζει σε μέτριο βαθμό το πλαίσιο και 2 ακόμα φορείς που δήλωσαν ότι γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό το θεσμικό πλαίσιο.

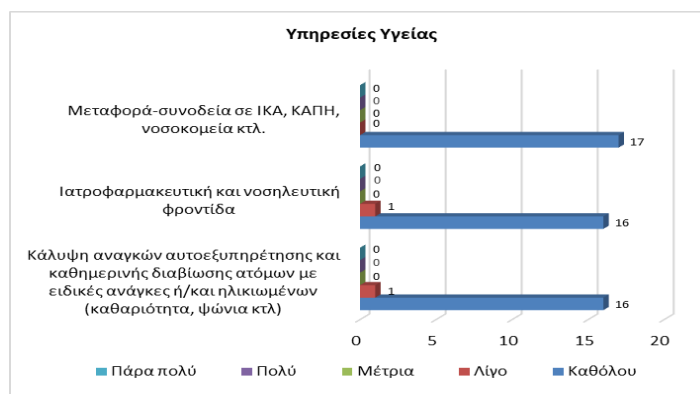
Διάγραμμα 30: Γνωρίζετε το θεσμικό πλαίσιο με το οποίο μπορεί να γίνει ανάθεση υπηρεσιών σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις;

Στη συνέχεια ακολουθούν τα διαγράμματα τα οποία καταγράφουν τις απόψεις των Δημόσιων Φορέων και τον βαθμό στον οποίο πιστεύουν ότι ο φορέας τους πιθανόν μελλοντικά να αναθέσει υπηρεσίες σε κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στους εξής τομείς: υγείας, παιδείας και επιμόρφωσης, κοινωνικής αλληλεγγύης, πολιτισμού, φύλαξης, προστασία περιβάλλοντος και πράσινη ανάπτυξη, παραγωγή τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων και ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

Στο Διάγραμμα 31 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τον τομέα της υγείας. Τα αποτελέσματα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν εντυπωσιακά καθώς η πολυπληθέστερη απάντηση και για τις τρεις υπηρεσίες είναι το <καθόλου>, οι περισσότεροι φορείς δήλωσαν ότι δεν ενδιαφέρονται να αναθέσουν στο μέλλον οποιοδήποτε έργο που θα σχετίζεται με την υγεία σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Μόνο 1 φορέας δήλωσε ότι υπάρχουν λίγες πιθανότητες να αναθέσει έργο το οποίο θα αφορά την ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική φροντίδα και 1 ακόμα φορέας να αναθέσει έργο σχετικό με την κάλυψη αυτοεξυπηρέτησης και καθημερινής διαβίωσης ατόμων με ειδικές ανάγκες ή/και ηλικιωμένων (καθαριότητα, ψώνια κτλ).

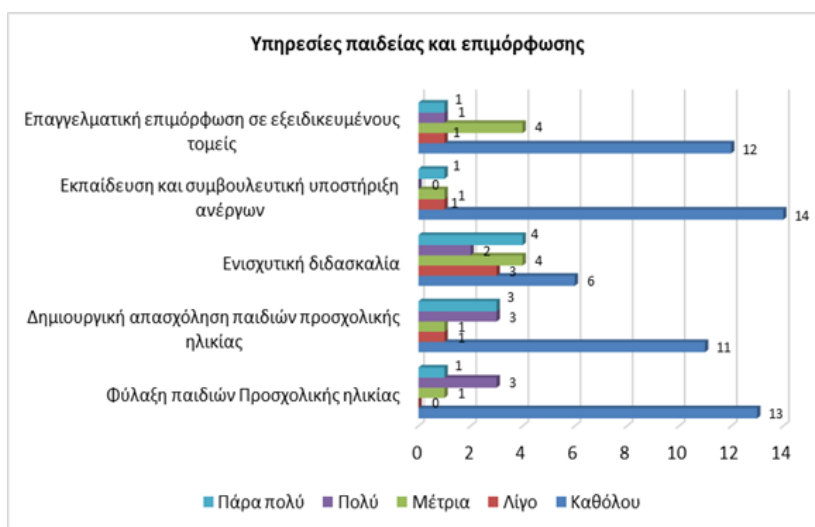
Διάγραμμα 31: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Υγείας σε Κοινωνική Επιχείρηση

Στον τομέα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται αρκετά σε σχέση με το Διάγραμμα 32. Μπορεί ως πολυπληθέστερη απάντηση να παραμένει το <καθόλου> πως δηλαδή δεν υπάρχει καμία πιθανότητα οι φορείς να συνεργαστούν μελλοντικά με κοινωνική επιχείρηση. Όμως 4 φορείς δήλωσαν ότι

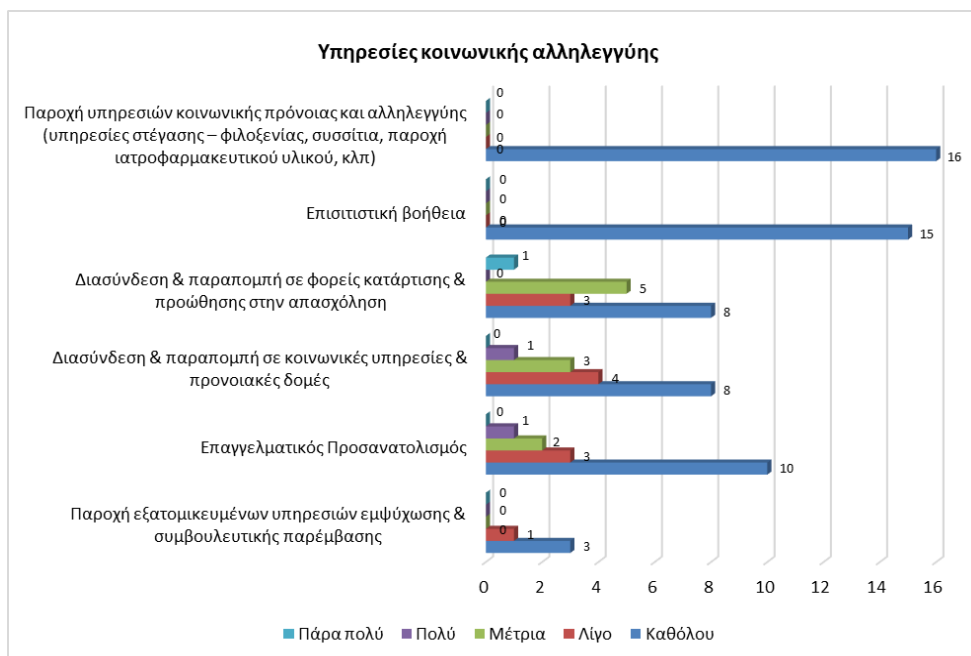
υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες να συνεργαστούν μελλοντικά με κοινωνική επιχείρηση και να της αναθέσουν έργο σχετικό με την ενισχυτική διδασκαλία, 3 φορείς απάντησαν ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες να αναθέσουν έργο σχετικό με τη δημιουργική απασχόληση παιδιών προσχολικής ηλικίας και τέλος, 3 φορείς δήλωσαν πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες ανάθεσης έργου σχετικού με τη φύλαξη παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Διάγραμμα 32: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών παιδείας και επιμόρφωσης σε Κοινωνική Επιχείρηση

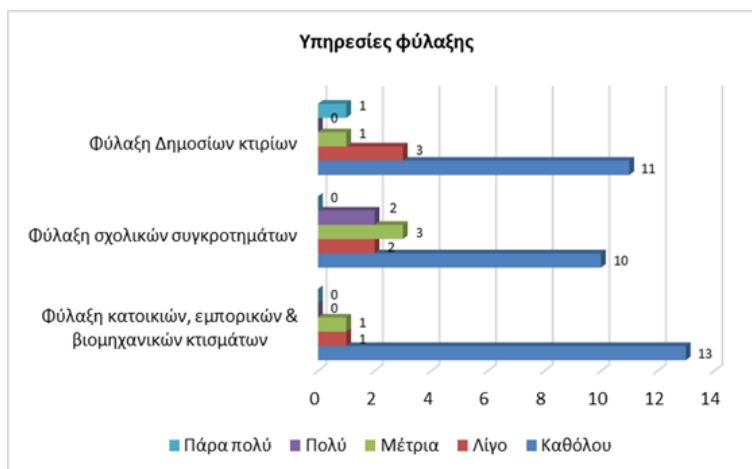
Στο Διάγραμμα 33 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα η επισιτιστική βοήθεια και η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης (υπηρεσίες στέγασης, φιλοξενίας κ.λπ.) συγκέντρωσαν μόνο αρνητικές απαντήσεις, δηλαδή οι φορείς δήλωσαν ότι δεν υπάρχει πιθανότητα να αναθέσουν μελλοντικά τέτοια έργα σε επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας. Επίσης εντυπωσιακό είναι ότι ή παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών εμπύχωσης & συμβουλευτικής παρέμβασης έλαβε μόνο 4 απαντήσεις, δηλαδή 18 φορείς δεν δήλωσαν καμία απάντηση για αυτή την υπηρεσία. Τέλος, μόνο ένας φορέας δήλωσε πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες να αναθέσει μελλοντικά έργο σε κοινωνική επιχείρηση στον τομέα της υγείας και αυτό το έργο θα μπορούσε να σχετίζεται με τη διασύνδεση & την παραπομπή σε φορείς κατάρτισης & προώθησης της απασχόλησης.

Διάγραμμα 33: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Όσον αφορά το Διάγραμμα 34 και εδώ είναι εύκολο να αντιληφθεί κάποιος ότι υπερτερεί η πιθανότητα μη ανάθεσης υπηρεσιών και έργων σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Αναφορικά όμως με τη φύλαξη σχολικών συγκροτημάτων, 3 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν μερικές πιθανότητες και 2 φορείς ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσουν τέτοιο έργο σε κοινωνική επιχείρηση. Τέλος, η φύλαξη δημόσιων κτιρίων φαίνεται να ενδιαφέρει σε πολύ μεγάλο βαθμό έναν φορέα, καθώς δήλωσε ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες να αναθέσει μελλοντικά σχετικό έργο σε κάποια Κοινωνική Επιχείρηση.

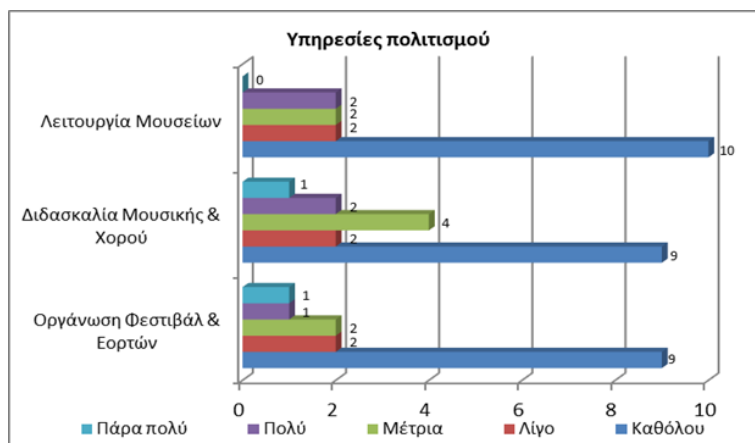
Διάγραμμα 34: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών φύλαξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Στο πεδίο του πολιτισμού και ειδικότερα στη λειτουργία μουσείων, 10 φορείς δήλωσαν πως δεν υπάρχουν πιθανότητες να συνεργαστούν μελλοντικά με κάποια κοινωνική επιχείρηση. Αντίθετα όμως 2 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να

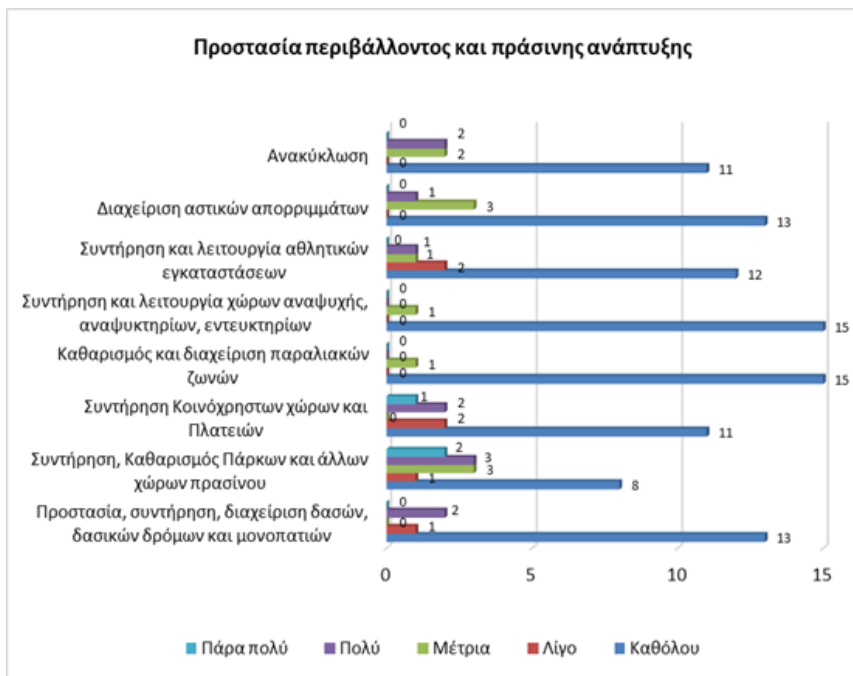
αναθέσουν έργο σε κοινωνική επιχείρηση το οποίο θα σχετίζεται με τη λειτουργία των μουσείων. Αναφορικά με τη διδασκαλία μουσικής & χορού, όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 9, υπάρχει περισσότερο ενδιαφέρον, καθώς 4 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν μερικές πιθανότητες, 2 φορείς πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες και 1 φορέας ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες να αναθέσουν έργα που θα σχετίζονται με τη διδασκαλία μουσικής & χορού.

Διάγραμμα 35: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών πολιτισμού σε Κοινωνική Επιχείρηση

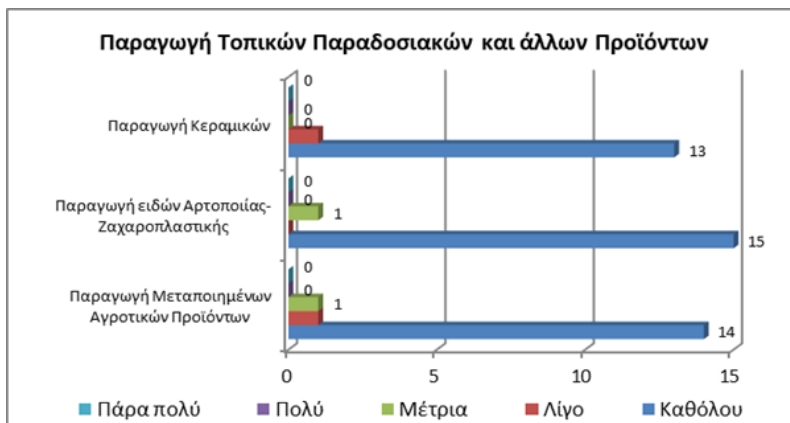
Βλέποντας το Διάγραμμα 36, παρατηρεί κανείς πως κι εδώ είναι αρκετά υψηλή η πιθανότητα μη ανάθεσης έργου σε κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Όμως όσον αφορά στη συντήρηση, τον καθαρισμό πάρκων και άλλων χώρων πράσινου, 3 φορείς δήλωσαν πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες να αναθέσουν ανάλογο έργο σε κοινωνική επιχείρηση, ενώ 2 φορείς ότι υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες. Επιπλέον, 2 φορείς απάντησαν πως υπάρχουν πολλές πιθανότητες μελλοντικά να αναθέσουν υπηρεσίες που σχετίζονται με τον καθαρισμό κοινόχρηστων χώρων και πλατειών και 1 φορέας απάντησε πως υπάρχουν πάρα πολλές πιθανότητες για κάτι τέτοιο. Τέλος, 2 φορείς έδειξαν ενδιαφέρον να συνεργαστούν με κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση σε έργο που θα αφορά την ανακύκλωση και δήλωσαν ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες για μελλοντική ανάθεση σχετικού έργου.

Διάγραμμα 36: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Προστασίας περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης σε Κοινωνική Επιχείρηση

Στον τομέα της παραγωγής τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων και πιο συγκεκριμένα στην παραγωγή ειδών αρτοποιίας- ζαχαροπλαστικής, 15 φορείς δήλωσαν ότι δεν υπάρχει καμία πιθανότητα να αναθέσουν μελλοντικά ανάλογο έργο σε κοινωνική επιχείρηση. Μόνο 1 φορέας δήλωσε ότι υπάρχουν μερικές πιθανότητες για κάτι τέτοιο. Στις ίδιες περίπου τιμές κυμαίνονται και οι απαντήσεις που δόθηκαν για τις υπηρεσίες παραγωγής κεραμικών και την παραγωγή μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων. Τέλος, όπως είναι εύκολα αντιληπτό και από το Διάγραμμα 37, παραμένει και σε αυτό τον τομέα στην πρώτη θέση η πιθανότητα μη συνεργασίας των φορέων με κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση.

Διάγραμμα 37: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Παραγωγής Τοπικών Παραδοσιακών και άλλων Προϊόντων σε Κοινωνική Επιχείρηση

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 38, ο αγροτικός τουρισμός δείχνει να μην ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους φορείς, καθώς 16 φορείς απάντησαν ότι δεν υπάρχει καμία πιθανότητα να αναθέσουν μελλοντικά ανάλογο έργο σε κοινωνική επιχείρηση και οι υπόλοιπες απαντήσεις <πάρα πολύ, πολύ, μέτρια και λίγο> έχουν λάβει μηδενική τιμή. Έπειτα, ο φυσιολατρικός τουρισμός δείχνει να ενδιαφέρει ορισμένους φορείς, καθώς 2 φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες για μελλοντική ανάθεση ανάλογου έργου σε κοινωνική επιχείρηση. Όπως επίσης και ο πολιτιστικός, θρησκευτικός τουρισμός δείχνει να ενδιαφέρει 2 φορείς, καθώς απάντησαν πως σε μεγάλο βαθμό θα ανέθεταν συναφή έργα σε κοινωνικές επιχειρήσεις. Πάντως και σε αυτό το πεδίο, η πιθανότητα για «μη ανάθεση» υπηρεσιών και έργων υπερτερεί.

Διάγραμμα 38: Πιθανότητα μελλοντικής ανάθεσης Υπηρεσιών Ανάπτυξης Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο σε Κοινωνική Επιχείρηση

Τέλος, αναφορικά με το Διάγραμμα 39 και την ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι συμμετέχοντες φορείς εάν υπάρχουν άλλα πιθανά πεδία και πιθανότητες για ανάπτυξη εμπορικών συνεργασιών μεταξύ των φορέων και των κοινωνικών επιχειρήσεων, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (ήτοι 18 φορείς) δήλωσε πως δεν υπάρχουν άλλα πεδία στα οποία θα μπορούσαν να συνεργαστούν με κάποια κοινωνική επιχείρηση. Μόνο 4

φορείς απάντησαν θετικά ότι υπάρχουν τέτοιες πιθανότητες και προσδιόρισαν τα άλλα αυτά πεδία με ορισμένα έργα όπως:

- Φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας.
- Δημιουργικές δραστηριότητες για παιδιά.
- Εκπαίδευση για παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- Δραστηριότητες που στοχεύουν στη διευκόλυνση και τη βελτίωση της καθημερινότητας των ασθενών.

Διάγραμμα 39: Υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;

3.4. Συγκριτικά ευρήματα έρευνας για την Ελλάδα και τη Βουλγαρία

Ακολούθως επιχειρείται να γίνει παρουσίαση ορισμένων συγκριτικών αποτελεσμάτων της έρευνας για τις δύο χώρες, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία.

Πίνακας 1: Συγκριτικά αποτελέσματα έρευνας για την Ελλάδα και τη Βουλγαρία

	Βουλγαρία		Ελλάδα		Και οι δύο χώρες	
	ΌΧΙ/ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ	ΌΧΙ/ΝΑΙ
Γνωρίζουν Κοινωνικές Επιχειρήσεις στην περιοχή τους	15	5	11	12	28	17
Προηγούμενη ανάθεση έργου σε Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση	20	2	19	4	39	6
Άλλοι τομείς που μπορούν να ευνοήσουν την εμπορική συνεργασία με Κοινωνικές Επιχειρήσεις	18	4	19	4	37	8

Αναφορικά με το εάν γνωρίζουν οι δημόσιοι φορείς κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή τους, όπως διακρίνεται και από τον Πίνακα 1, στην Ελλάδα υπάρχουν περισσότεροι δημόσιοι φορείς οι οποίοι γνωρίζουν κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση. Στην Ελλάδα αυτοί οι φορείς είναι 12 έναντι των 5 δημόσιων φορέων της Βουλγαρίας.

Όσον αφορά στο εάν έχουν αναθέσει κατά το παρελθόν έργο ή υπηρεσία σε κάποια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση και για τις δύο χώρες η τιμή αυτή είναι αρκετά χαμηλή. Ειδικότερα, στην Ελλάδα μόνο 4 από τους 23 δημόσιους φορείς δήλωσαν ότι έχουν συνεργαστεί κατά το παρελθόν με κοινωνική επιχείρηση και στη Βουλγαρία η ανάθεση υπηρεσιών και έργων είναι ακόμα πιο χαμηλή και καθώς απάντησαν θετικά μόνο 2 φορείς.

Τέλος, αναφορικά με το εάν υπάρχουν άλλοι τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να αναπτύξουν εμπορική συνεργασία με κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση και οι δύο χώρες απάντησαν το ίδιο. Δηλαδή, 4 δημόσιοι φορείς από την Ελλάδα και 4 δημόσιοι φορείς από τη Βουλγαρία δήλωσαν ότι δεν υπάρχουν άλλοι τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να αναπτύξουν εμπορικές συνεργασίες με κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

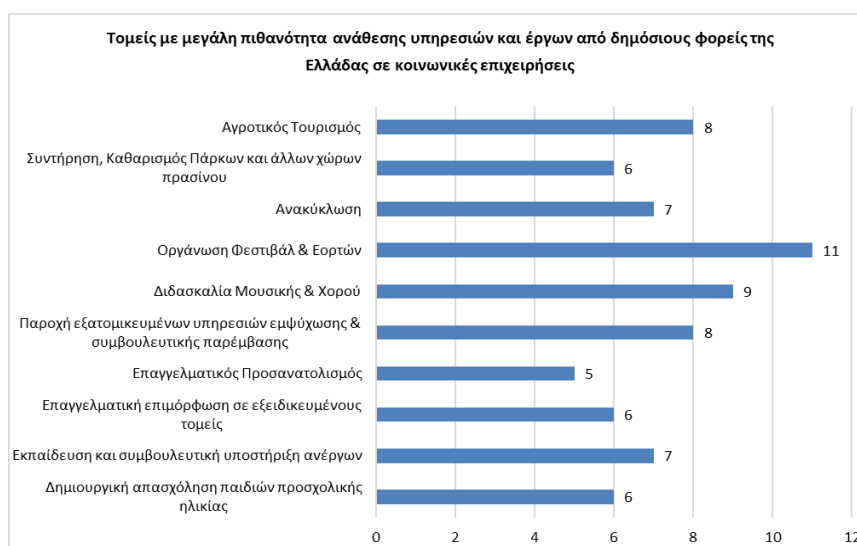
4. Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας υπόψη την προηγηθείσα ανάλυση, είναι εμφανές το γεγονός τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Εγγύη ότι υπάρχει σχετική άγνοια των δημοσίων φορέων σχετικά με το πλαίσιο συνεργασίας τους με κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς επίσης και ότι δεν γνωρίζουν κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναμενόμενο θα έλεγε κανείς ότι η επικρατέστερη απάντηση των φορέων για πιθανή μελλοντική συνεργασία με κοινωνική επιχείρηση είναι αρνητική σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι υπάρχουν κάποια ενθαρρυντικά ευρήματα που φορείς επιδεικνύουν ενδιαφέρον για συνεργασία σε ορισμένους τομείς, στους οποίους υπάρχουν πιθανότητες πιθανής ανάθεσης έργων σε κοινωνικές επιχειρήσεις.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι τομείς για τους οποίους οι ελληνικοί δημόσιοι φορείς επέδειξαν περισσότερο ενδιαφέρον (αθροιστικά οι απαντήσεις <πολύ> και <πάρα πολύ>) και υπάρχουν αυξημένες πιθανότητες να αναθέσουν στο μέλλον τέτοιες υπηρεσίες σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες για τις οποίες επέδειξαν αυξημένο ενδιαφέρον είναι αυτές του πολιτιστικού τομέα, καθώς, 11 φορείς δήλωσαν πως θα ήθελαν να αναθέσουν στο μέλλον υπηρεσίες σχετικές με την οργάνωση φεστιβάλ και εορτών και 9 φορείς να αναθέσουν υπηρεσίες διδασκαλίας μουσικής και χορού. Επίσης, υπάρχουν πολλές πιθανότητες για μελλοντική σύναψη εμπορικών συνεργασιών στον τομέα της παιδείας και της επιμόρφωσης και ειδικότερα για έργα που αφορούν υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης παιδιών προσχολικής ηλικίας, εκπαίδευση και συμβουλευτική ανέργων και επαγγελματική επιμόρφωση σε εξειδικευμένους τομείς.

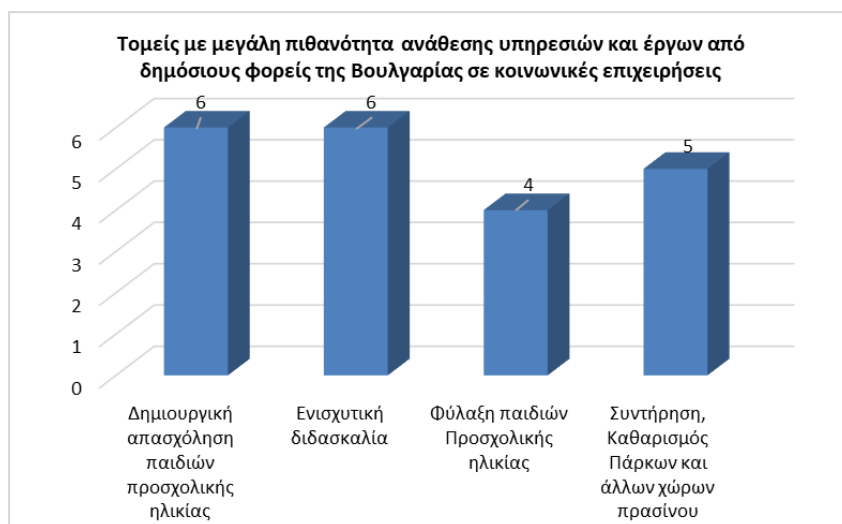
Διάγραμμα 40: Τομείς με μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών και έργων από δημόσιους φορείς της Ελλάδας σε κοινωνικές επιχειρήσεις

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι τομείς για τους οποίους οι δημόσιοι φορείς της Βουλγαρίας εκδήλωσαν μεγάλο και πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και υπάρχουν πιθανότητες να αναθέσουν ανάλογες υπηρεσίες σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις.

Είναι εύκολα αντιληπτό ότι τα τρία από τα τέσσερα έργα αφορούν σε υπηρεσίες παιδείας και επιμόρφωσης. Πιο αναλυτικά, 6 δημόσιοι φορείς δήλωσαν ότι υπάρχουν πολλές και πάρα πολλές πιθανότητες να αναθέσουν υπηρεσίες που σχετίζονται με τη δημιουργική απασχόληση παιδιών προσχολικής ηλικίας και 6 ακόμα φορείς έργα που θα αφορούν στην ενισχυτική διδασκαλία. Λίγοι λιγότεροι (ήτοι 4 φορείς) δήλωσαν πως ενδιαφέρονται για υπηρεσίες φύλαξης παιδιών προσχολικής ηλικίας. Τέλος, ο δεύτερος τομέας για τον οποίο επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον οι φορείς της Βουλγαρίας είναι αυτός της προστασίας του περιβάλλοντος και της πράσινης ανάπτυξης και συγκεκριμένα για τις υπηρεσίες της συντήρησης, του καθαρισμού των πάρκων και άλλων χώρων με πράσινο.

Διάγραμμα 41: Τομείς με μεγάλη πιθανότητα ανάθεσης υπηρεσιών και έργων από δημόσιους φορείς της Βουλγαρίας σε κοινωνικές επιχειρήσεις

Καταληκτικά όσον αφορά στο γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα αποτελέσματα της έρευνας, είναι πως οι περισσότεροι φορείς δείχνουν να μην είναι πρόθυμοι να αναθέσουν έργα και υπηρεσίες σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις. Η στάση τους αυτή απορρέει κυρίως από το γεγονός ότι:

1. Οι περισσότεροι δημόσιοι φορείς, είτε από την Ελλάδα είτε από τη Βουλγαρία, δεν γνωρίζουν κάποια Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση που να δραστηριοποιείται στην περιοχή τους.
2. Ορισμένοι φορείς δήλωσαν ότι ένας παράγοντας που τους αποθαρρύνει ώστε να μην συνεργαστούν με Κοινωνική Επιχείρηση, είναι ότι υπάρχουν πολύ λίγες Κοινωνικές Επιχειρήσεις.
3. Πολλοί δημόσιοι φορείς δήλωσαν ότι δεν είναι ενημερωμένοι και δεν γνωρίζουν το θεσμικό πλαίσιο, μέσω του οποίου μπορούν να συνάψουν προγραμματικές συμβάσεις με φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Παράρτημα 1.

Ερωτηματολόγιο καταγραφής των δυνατοτήτων ανάθεσης υπηρεσιών σε φορείς κοινωνικής οικονομίας

Επωνυμία Φορέα:	
Διεύθυνση:	
Τηλέφωνο:	
E-mail:	Ιστοσελίδα:
Νομική μορφή:	Νόμιμος εκπρόσωπος:
Αντικείμενο / Δραστηριότητες:	
Ονοματεπώνυμο Ερωτώμενου:	
Θέση στον φορέα:	
E-mail:	Τηλ.:

1. Γνωρίζετε κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας;

Ναι Όχι

α) Αν Ναι, αναφέρετε συγκεκριμένα

2. Έχει αναθέσει ο φορέας σας στο παρελθόν έργο σε κοινωνική επιχείρηση;

Ναι Όχι

α) Αν Ναι, αναφέρετε συγκεκριμένα:

- *το πλαίσιο με το οποίο διενεργήθηκε η ανάθεση και*
- *ποιες ήταν οι υπηρεσίες και οι δραστηριότητες που παρείχε η ανάδοχη κοινωνική επιχείρηση*

β) Αν Όχι, αναφέρετε για ποιον/ποιους λόγο/λόγους

3. Πιστεύετε ότι η σύναψη δημοσίων συμβάσεων μπορεί να αποτελέσει τρόπο προώθησης της Κοινωνικής Οικονομίας;

Πάρα πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

4. Παρακαλώ σημειώστε με Χ το βαθμό στον οποίο πιστεύετε ότι ο φορέας σας πιθανόν μελλοντικά να αναθέσει υπηρεσίες σε κοινωνικές επιχειρήσεις στους παρακάτω τομείς/πεδία, αναπτύσσοντας εμπορική συνεργασία (1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

⇒ Υπηρεσίες υγείας	1	2	3	4	5
Κάλυψη αναγκών αυτοεξυπηρέτησης και καθημερινής διαβίωσης ατόμων με ειδικές ανάγκες ή/και ηλικιωμένων (καθαριότητα, ψώνια κτλ)					
Ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική φροντίδα					
Μεταφορά-συνοδεία σε ΙΚΑ, ΚΑΠΗ, νοσοκομεία κτλ.					
⇒ Υπηρεσίες παιδείας και επιμόρφωσης	1	2	3	4	5
Φύλαξη παιδιών Προσχολικής ηλικίας					
Δημιουργική απασχόληση παιδιών προσχολικής ηλικίας					
Ενισχυτική διδασκαλία					
Εκπαίδευση και συμβουλευτική υποστήριξη ανέργων					
Επαγγελματική επιμόρφωση σε εξειδικευμένους τομείς					
⇒ Υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης	1	2	3	4	5
Παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών εμπύχωσης & συμβουλευτικής παρέμβασης					
Επαγγελματικός Προσανατολισμός					
Διασύνδεση & παραπομπή σε κοινωνικές υπηρεσίες & προνοιακές δομές					
Διασύνδεση & παραπομπή σε φορείς κατάρτισης & προώθησης στην απασχόληση					
Επισιτιστική βοήθεια					
Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας (υπηρεσίες στέγασης – φιλοξενίας, συσσίτια, παροχή ιατροφαρμακευτικού υλικού και υπηρεσιών, κλπ)					
⇒ Υπηρεσίες πολιτισμού	1	2	3	4	5
Οργάνωση Φεστιβάλ & Εορτών					
Διδασκαλία Μουσικής & Χορού					
Λειτουργία Μουσείων					
⇒ Υπηρεσίες φύλαξης	1	2	3	4	5
Φύλαξη σχολικών συγκροτημάτων					
Φύλαξη Δημοσίων κτιρίων					

⇒ Προστασία περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης	1	2	3	4	5
Προστασία, συντήρηση, διαχείριση δασών, δασικών δρόμων και μονοπατιών					
Συντήρηση, Καθαρισμός Πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου					
Συντήρηση Κοινόχρηστων χώρων και Πλατειών					
Καθαρισμός και διαχείριση παραλιακών ζωνών					
Συντήρηση και λειτουργία χώρων αναψυχής, αναψυκτηρίων, εντευκτηρίων					
Συντήρηση και λειτουργία αθλητικών εγκαταστάσεων					
Διαχείριση αστικών απορριμμάτων					
Ανακύκλωση					
⇒ Παραγωγή Τοπικών Παραδοσιακών Προϊόντων	1	2	3	4	5
Παραγωγή Μεταποιημένων Αγροτικών Προϊόντων					
Παραγωγή ειδών Αρτοποιίας Ζαχαροπλαστικής					
Παραγωγή Κεραμικών					
⇒ Ανάπτυξη Τουριστικών Δραστηριοτήτων σε Τοπικό Επίπεδο	1	2	3	4	5
Αγροτικός Τουρισμός					
Ορειβατικός, Αθλητικός Τουρισμός					
Φυσιολατρικός Τουρισμός					
Πολιτιστικός, Θρησκευτικός τουρισμός					

5. Πέρα των παραπάνω, υπάρχουν άλλα πεδία που πιθανόν να υπάρχει η πιθανότητα για εμπορική συνεργασία του φορέα σας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;
 Ναι Όχι

5α) Αν Ναι, αναφέρετε συγκεκριμένα